

CJJ04_6

Klára Osolsobě

osolsobe@phil.muni.cz

Adjektivum

- Vydělení adjektiv na základě kritérií vydělování slovních druhů
- Význam
- Funkce
- Forma

Význam

1	p / n	velký	190639	
2	p / n	další	145796	
3	p / n	nový	137415	
4	p / n	celý	133678	
5	p / n	jiný	124171	
6	p / n	dobrý	116272	
7	p / n	český	97172	
8	p / n	malý	94847	
9	p / n	vysoký	78308	
10	p / n	poslední	70090	
11	p / n	starý	69518	
12	p / n	vlastní	59617	
13	p / n	možný	52381	
14	p / n	rád	51872	
15	p / n	mladý	48961	
16	p / n	různý	48517	
17	p / n	dlouhý	47310	
18	p / n	jediný	46240	
19	p / n	hlavní	43530	
20	p / n	stejný	41494	

Na základě významu dvojic uvažuj o významovém kritériu vydělení adjektiv

- **velký** – malý
- předešlý – **další**
- **starý** – nový
- **celý** – necelý
- takový – **jiný**
- **dobrý** – zlý
- **český** – slovenský

Velký a

	Filter	lemma_lc [lowercase lemma]	Freq	
1	p / n	malý	168	
2	p / n	velký	166	
3	p / n	silný	104	
4	p / n	těžký	96	
5	p / n	významný	47	
6	p / n	důležitý	44	
7	p / n	dobrý	39	
8	p / n	starý	33	
9	p / n	krásný	29	
10	p / n	bohatý	27	
...	...	...	...	

Další rok

	Filter	lemma_lc [lowercase lemma]	Freq	
1	p / n	příští	6958	
2	p / n	poslední	5211	
3	p / n	letošní	4701	
4	p / n	loňský	4129	
5	p / n	celý	3216	
6	p / n	minulý	2716	
7	p / n	dlouhý	1909	
8	p / n	nový	1862	
9	p / n	školní	1351	
10	p / n	následující	1316	

Starý a

	Filter	<u>lemma_lc [lowercase lemma]</u>	<u>Freq</u>	
1	p / n	nový	149	
2	p / n	zkušený	68	
3	p / n	mladý	49	
4	p / n	nemocný	42	
5	p / n	velký	25	
6	p / n	pokročilý	23	
7	p / n	unavený	19	
8	p / n	slabý	16	
9	p / n	moudrý	16	
10	p / n	slavný	11	

Český a

1	p / n	slovenský	576	
2	p / n	moravský	315	
3	p / n	německý	165	
4	p / n	zahraniční	47	
5	p / n	polský	44	
6	p / n	evropský	42	
7	p / n	rakouský	27	
8	p / n	světový	26	
9	p / n	československý	17	
10	p / n	anglický	17	
11				

Syntaktická funkce adjektiv

Současně probíhala výměna **dřevěných** pražců za betonové , které byly ukládány do původních kolejových betonů .

Např. navštíví - li **zahraniční** turisté školu , pak rozhovory se žáky jsou a zároveň nejsou cvičením .

Navíc pták před svou existencí i po ní , na bližší či **vzdálenější** straně pijácké síně , pořád alespoň létá , což je rozhodně víc , než se může prohlásit nebo nakonec prohlásí o nás .

Už to mi přišlo hodně **drahé** , ale Helena se mě zeptala , jestli k tomu nechci přidat ještě něco , protože měla pocit , že to není nic moc .

Změna výstupního signálu při konstantním zatížení a konstantních **okolních** podmínkách nazývaná tečení je u kvalitních snímačů potlačena až na zaručované hodnoty 0,02 % Un/30 min. Tmely spojující tenzometry s měrným členem senzoru patří k tuhým kapalinám a pro jejich charakteristiku je nejvýznamnější tečení .

První přípravné utkání sehrál pátý celek krajského přeboru proti diviznímu týmu **sokolovské** juniorky

Ihned se také zapojil do přípravné činnosti pro založení **výtvarného** odboru Klubu přátel umění (KPU) , jehož se tak stal spoluzakladatelem a v němž poznal další významné osobnosti brněnské české kultury .

zákrov střečovitý , **vnější** listeny vejčité , rozestálé , vnitřní podlouhle kopinaté , všechny štětinatě chlupaté ;

[11] Jiří Klabouch , Osvícenské právní nauky v **českých** zemích . Praha 1958 .

O jeho práci vznikalo mnoho řečí : těžko uvěřitelné zvěsti o **bezdrátových** lampách svítících celou noc v jeho laboratoři , nebo řeči o tom , jak mladý vynálezce svým tělem nechá procházet proud ze zdrojů o napětí desítek tisíc voltů , přičemž klidně stojí a usmívá se , ač je zahalen do praskajících plamenů jako nějaký středověký svatý obklopený pulzující stříbřitě modrou

Matka **malou** samičku stále nosí na zádech , vše se zatím vyvíjí tak , jak má , “ uvedla zooložka Libuše Veselá .

Potom poznal **bohatého** Žida z Ameriky , bohobojného a štědrého , na rozdíl od většiny boháčů .

Syntaktická funkce adjektiv

Současně probíhala výměna **dřevěných pražců** za betonové , které byly ukládány do původních kolejových betonů .

Např. navštíví - li **zahraniční turisté** školu , pak rozhovory se žáky jsou a zároveň nejsou cvičením .

Navíc pták před svou existencí i po ní , na bližší či **vzdálenější straně** pijácké síně , pořád alespoň létá , což je rozhodně víc , než se může prohlásit nebo nakonec prohlásí o nás .

Změna výstupního signálu při konstantním zatížení a konstantních **okolních podmínkách** nazývaná tečení je u kvalitních snímačů potlačena až na zaručované hodnoty 0,02 % Un/30 min. Tmely spojující tenzometry s měrným členem senzoru patří k tuhým kapalinám a pro jejich charakteristiku je nejvýznamnější tečení .

První přípravné utkání sehrál pátý celek krajského přeboru proti diviznímu týmu **sokolovské juniorky**

Ihned se také zapojil do přípravné činnosti pro založení **výtvarného odboru** Klubu přátel umění (KPU) , jehož se tak stal spoluzakladatelem a v němž poznal další významné osobnosti brněnské české kultury .

zákrov střečovitý , **vnější listeny** vejčité , rozestálé , vnitřní podlouhle kopinaté , všechny štětinatě chlupaté ;

[11] Jiří Klabouch , Osvícenské právní nauky v **českých zemích** . Praha 1958 .

Pochopil jsem , že pokud chci zabránit tomu , aby kapitán Dvořák nebo kterýkoli jiný policajt mluvil se slečnou Tůmovou , musím ho přesvědčit o tom , že už to **není**

Práce s talenty ve velkém fotbalovém klubu **je plná** velkých , často extrémních výzev .

Někdy jen proto , že nenechal někoho domluvit a špatně porozuměl , jindy **nebyl ochoten** vysvětlovat , co se mu nelíbí .

Bylo **by jednoduché** to udělat : mohla by laptop položit , odběhnout , když ji někdo zavolá , a už se nevrátit .

Forma

provozu . Současně probíhala výměna	dřevěných	pražců za betonové , které
. Např. navštíví - li	zahraniční	turisté školu , pak rozhovory
ní , na bližší či	vzdálenější	straně pijácké síně , pořád
Už to mi přišlo hodně	drahé	, ale Helena se mě
při konstantním zatížení a konstantních	okolních	podmínkách nazývaná tečení je u
krajského přeboru proti diviznímu týmu	sokolovské	juniorky Sokolov – V prvním
do přípravné činnosti pro založení	výtvarného	odboru Klubu přátel umění (
průměru ; zákrov střešovité ,	vnější	listeny vejčité , rozestálé ,
, Osvícenské právní nauky v	českých	zemích . Praha 1958 .
: těžko uvěřitelné zvěsti o	bezdrátových	lampách svítících celou noc v
narozené v Česku . Matka	malou	samičku stále nosí na zádech
to stalo . Potom poznal	bohatého	Žida z Ameriky , bohobojného
našem regionu . Popisuje sedm	pivních	stezek a zajímavosti v jejich
Připraveny budou nejrůznější atrakce od	velké	trampolíny přes malování na obličej
na paměti . Mám tě	ráda	, Nicku . Ty to
, přesto je jednou z	nejznámějších	. James Pierpont ji složil
stav schopen určit osoby dle	předchozí	věty , mají právo na
ladícím přehozem , plyšový medvěd	opřený	o polštář . Dole vypije
zvedá její cenu . Ztráta	pražské	MHD byla loni 1,3 miliardy

Forma

Rekord českých aukcí drží jiný **Kupkův obraz**, Zhroucení vertikál z roku 1935, který byl v březnu 2009 na aukci společnosti 1 .

Jeho prvním oficiálním aktem bylo odmítnutí dvou stejnosměrných projektů navržených **Edisonovou General Electric** a Thomson - Houstonem .

Masťná pokuta KARLOVY VARY (mor) – Pokutu ve výši 1,8 milionu bude muset **Karlový Varům** zaplatit společnost Karlovarské minerální vody .

Severočeši míří k dnešnímu šlágru sedmého kola do **Štruncových sadů** ve skvělém rozpoložení : vyhráli čtyři utkání za sebou , nastřílel přitom 18 branek a jejich elitní kanonýr David Lafata už v sezoně nastřádal deset přesných zásahů .

Některé scénky zlidověly : ještě teplé seznamy homosexuálů , telefonát **Iljovi Hurníkovi** , samozřejmě výsměšná lekce německého jazyka Alles Gute ...

Povrch skály zbrzděný runovými symboly připomínal kameny , které si Jack prohlížel před dvěma dny na ostrově Iona , vytesaný symbol menory však dosud viděl jen na **Titově oblouku** v Římě .

0 , odkud po dosažení z (7.19) dostaneme (za předpokladu jen jednoho typu nositelů) $E y = v \times B z = j \times B z / qn 0$. Srovnáním tohoto výsledku s experimentálním vztahem (7.19) můžeme pak vyjádřit Hallovu konstantu , respektive **Hallův odpor** hledanou relací

A jeho vize byly snad pokaždé potvrzeny **Schumacherovým okolím** .

Tvrdí , že jeho odchod z podniku byl – prý v zájmu rozpočtových úspor – domluven již před **Hučínovým nástupem** .

Natočím vodu do velkého hrnce a pokouším se poslouchat oba monology – jeden o tom , jak **Conniina sousedka** bojuje s rakovinou vaječnicků , druhý se týká Dianina odjezdu do lázní .

Nicméně krvavé střety s **Muhammadovou obcí** v něm vyvolaly řadu otázek .

Šmakovo bohatství se totiž v roce 2013 vlivem velkého propadu zlata (prvním po 12 letech) výrazně ztenčilo .

Forma

Pojmenovala ho James , po jeho **dědečkovi Jamesi** Stewartovi .

O svém **dědečkovi Evan** vyprávěl , že jednou při cestě z Frongastellu do Pysau musel ustoupit před procházejícím zástupem duchů , který ho dohonil a v němž byly jen bytosti trpasličího vzrůstu .

Když jsem na prázdniny doma , kradu **dědečkovi léky** na nervy .

Dědečkovi příbuzní přiváželi z Hadžirahmanli med , olej , jogurt , dokonce i pytle mouky .

Šoférka , která k soudu kvůli nemoci poslala jen právníka , slíbila místo žádaných 1,2 milionu vyplatit matce , otci , mladší sestře a **dědečkovi Luboše** po 100 tisíci korunách , tedy celkem 400 tisíc .

Byla to tak milá scéna , že dodnes rád vzpomínám , jak vnučka četla nemocnému **dědečkovi pohádku** .

nechává vyřídit , že se jménem Gertruda si bohužel neví rady “) , a jen občas , když mu Lian při odchodu stiskla ruku , k nim pronikla realita , a pronikala k nim den ode dne silněji , samotný Hu už většinou zaraženě mlčel , jen občas položil **dědečkovi ruku** na rameno a zašeptal mu do ucha :

To mluvila o našem **dědečkovi Charliem** , ale když u toho neseděl Nugent , zbylo z něj jen „ V kolik odešel ?

Do . * a

Její smrad ve mně vzbuzoval nutkání olízt ji **do čista** .

Až na mdlé světlo měsíce je tma , ale to nevadí , hladina je umrzlá **do čista** , nikde žádný sníh ani bublinky nebo zrádně přimrzlé klacky , na břehu se choulí ztichlé kachny , nikdo nemluví , slyšíme jen švihání ostře nabroušených nožů svých bruslí , led pod námi občas výhružně zapraská a pak se puklina s hlasitým krknutím rozvalí až ke břehu , ale my

Bylo to příjemné – poprvé jsem si tu vlhkost neustále padající z nebe užívala – jak mi to omývalo obličej **do čista** od lepkavého potu .

Přesně v půl jedenácté se podívali na hodiny v kuchyni , usmáli se na sebe a Lena , která už měla připravenou **do čista** vymytou sklenku od dětské výživy na kuchyňské lince , se smíchem zavelela :

„ Karlssonovy jsou olezlý , myslím , že je vylizuje **do čista** jako kočka . “

Očista **do čista**

Po takovém množství exkrementů – vše zaknihováno – začala klíčit naděje , že je člověk konečně **do čista** vymeteným , do prázdna vypsáným prostorem .

Zatímco drhla **do čista** punčochy a korbety .

Očista **do čista** ?

Substantivum – adjektivum - adverbium

- Do čistoty
- Do čistého
- Dočista - úplně

Adjektivní paradigma, smíšená a složená deklinace, fce jmenných tvarů

- Typy adjektivní flexe
- Historie a současnost
- Terminologie

Složená /adjektivní flexe

on	mladý	jarní
on-0	mlad-ý	jarn-ý
j-e-ho	mlad-é-ho	jarn-í-ho
j-e-mu	mlad-é-mu	jarn-í-mu
j-e-ho	mlad-é-ho	jarn-í-ho
o n-ě-m	mlad-é-m	jarn-í-m
j-í-m	mlad-ý-m	jarn-í-m

Složená /adjektivní flexe

oni	mladí	jarní
oni	mlad-í	jarn-í
j-i-ch	mlad-ý-ch	jarn-í-ch
j-i-m	mlad-ý-m	jarn-í-m
je	mlad-é	jarn-í
o n-i-ch	mlad-ý-ch	jarn-í-ch
j-i-mi	mlad-ý-mi	jarn-í-mi

Smíšená flexe

mladý	otcův	matčin	les
mlad-ý	otcův-0	matčin-0	les-0
mlad-é-ho	otcov-a	matčin-a	les-a
mlad-é-mu	otcov-u	matčin-u	les-u
mlad-é-ho	otcův-0	matčin-0	les-0
mlad-é-m	otcov-ě	matčin-ě	les-ě
mlad-ý-m	otcov-ý-m	matčin-ý-m	les-em

Smíšená flexe

mladé	otcovy	matčiny	lesy
mlad-é	otcov-y	matčin-y	les-y
mlad-ý-ch	otcov-ý-ch	matčin-ý-ch	les-ů
mlad-ý-m	otcov-ý-m	matčin-ý-m	les-ům
mlad-é	otcov-y	matčin-y	les-y
mlad-ý-ch	otcov-ý-ch	matčin-ý-ch	les-ích
mlad-ý-mi	otcov-ý-mi	matčin-ý-mi	les-y

Jmenné tvary

- ... radši být bohat , zdráv a tup než churav , chud a chytr ...
- Včera jsem byl bohat v chudobě a dnes jsem chud se vším svým zlatem.
- A jako syn Porův a Peniin má takový osud : za prvé je stále chud a docela není hebký a krásný , za jakého je obyčejně pokládán , nýbrž tvrdý a drsný ...
- Policie je povinna kontrolovat dodržování vykázaní a do 24 h. kontaktovat intervenční centrum , příslušný soud a OSPOD (žijí - li v rodině děti).

Jmenné tvary

- Hosté ale nezůstávali nic dlužni.
- Prudké ochlazení oceánu však způsobilo, že většina z nich vyhynula a přežilo jen málo místních druhů, které byly schopny se k nízkým teplotám adaptovat.
- Jenda, jediný muž, se kterým může žít, který ji chápe, který se ji naučil mít rád.
- Byl si vědom toho, že není zrovna v pozici, kdy by mohl hodnotit, a dokonce neschvalovat, některá z rozhodnutí místních čarodějů.
- „Jste hotova?“ otázala se jí první švadlena.
- Jenže marna všechna naděje.

Jmenné tvary

- Cílem tohoto studijního materiálu je poskytnout studentům ucelenou informaci o metodickém postupu při výuce jednotlivých atletických disciplín a nabídnout soubor cvičení a her, které je možno uplatnit v učebních postupech jednotlivých atletických disciplín.
- Proto jsme ochotni jít s ministerstvem do kompetenčního sporu.
- Doma, živ a zdrav Antonín Šťastný a jeho přítel Jaroslav Donát absolvovali lékařskou prohlídku.
- Pokud byla přítomna manželka státního představitele, byla jsem tam i já.
- Policista a občan jsou si před zákonem rovni.

Jmenné tvary adjektiv podle frekvence

1	p / n	rád	24760	
2	p / n	ráda	13924	
3	p / n	rádi	9127	
4	p / n	možno	6025	
5	p / n	schopen	5358	
6	p / n	nutno	3840	
7	p / n	schopni	3805	
8	p / n	známo	2907	
9	p / n	schopna	2038	
10	p / n	ochoten	1480	
11	p / n	jist	1433	
12	p / n	vědom	1342	
13	p / n	ochotni	1339	
14	p / n	nerad	1335	
15	p / n	spokojeni	1257	
16	p / n	povinen	1199	
17	p / n	rády	1172	
18	p / n	hotovo	1162	
19	p / n	znám	1149	
20	p / n	spokojen	1129	
21	p / n	přítomen	1038	
22	p / n	schopny	1013	
23	p / n	jisti	793	
24	p / n	známy	745	
25	p / n	známa	728	
26	p / n	vědomi	719	
27	p / n	nerada	693	

paradigma

rád		schopen		znám	
ráda		schopna		známa	patrna
rádo	možno	schopno	nutno	známo	patrno
rádi		schopni		známi	patrni
rády		schopny		známy	patrny
ráda		schopna		známa	patrna

Jmenné tvary

- Pravidla užití vzhledem ke tvarům složené flexe.
- Omezení užití a flektivní vlastnosti.
- Deflektivizace.
- Slovnědruhové přesahy a přechody.

Popište slovnědruhové přechody a přesahy

- Plátky mandlí opražíme **na sucho**.
- MS Racing bude mít navíc pro oba jezdce zvlášť motocykl **na sucho** i na vodu.
- Manželé z Nepomuku Anatol a Věra Pšeničkovi se **na sucho** raději připravili.
- Pro běžný úklid stačí vysát vysavačem s kartáčem nebo setřít **na sucho** prachovkou či mopem.
- Doba stání **na sucho** představuje významné období z hlediska zdraví , užitkovosti a reprodukce zvířete.

Popište slovnědruhové přechody a přesahy

- Pak ovázal pro všechno Edgarovy oči, velel přítomným , aby byli tiši a nalil bezvědomému zbytek jedu do úst.
- Vid', usnout nemůžeš a totéž trápí tě. Své šachty slyšíš v popůlnoční tiši a taky cítíš : číhá nepřítel.
- Nejzazší kouty předměstské přírody klekaly jim k nohám a oni se prolínali a zakusovali do sebe ve hluši krápravých šelestů jako hltaví hlodavci hledající proutek, jež by ohryzali, vysávali se navzájem nestravitelnou slastí, jako kdyby plnili pracovní zadání, jako by penzum vzájemného vyčerpávání neznalo hodiny, dne ani noci.
- Milý pane Bushi, k radaru nejsme hluši, však svobody jsou to uši.

Cvičení: Vyber adjektivní tvary, které mají koncovky **adjektivní (složené) flexe**

- Měl obchod s kožešinami na Masarykovéj ulici v Brně.
- Jsem student Masarykovy univerzity.
- Byli formovaní Masarykovým vztahem k náboženství.
- Naproti tomu Masarykovými slovy „patologická ssedlina“ společnosti takovéto odpovědnosti schopna není.
- Sami Masarykovi krajané se postarali v průběhu 20 let samostatnosti o to , aby německá menšina podlehla Hitlerově vějičce z gest a frází.
- Tehdy se ještě komunisté Masarykovi oficiálně klaněli!

Cvičení: Urči slovní druh podtržených slov.

- Na hrubo nastrouhané ořechy a sýr smícháme se smetanou a vínem.
- Já si ty svoje obarvila na zrzavo a ostříhala.
- Venku je velké vlhko.
- Je ti taky tak smutno?
- Sami na ostravské nedýchatelno stačit nebudou.
- V místnosti bylo nedýchatelno.

Cvičení: Která z následujících adjektiv jsou užita v komparativu a která v elativu?

- *Potřebuje prý jen to nejnutnější.*
- *I když od těch dob mnoho směrů zaniklo, nenastala v psychologii již nikdy dřívější jednota.*
- *Pak bychom bývali překročili i tu nejzazší mez.*
- *Koupím větší byt.*
- *Ale o to zajímavější test nás čeká.*

Cvičení: Najdi adjektiva relační

- Těsně prolétla kolem koženého chrániče na soupeřčině hlavě.
- Z důvodu omezených finančních prostředků a nedostatku personálu byla náprava v národních parcích obtížně dosažitelná.
- Nakonec jsem si vzala svou jedinou sukni, dlouhou, khaki zelenou, celkem neformální.
- Zatímco jižní břehy jsou kombinací bílé, šedé a růžové, na severu se k nim přidají odstíny červené, karmínové až téměř černé barvy.

Jazykové hádanky

- Které adjektivum má v češtině pouze jmenné tvary?
- Lze tvořit adjektiva sufixy *-ův/-in* i od názvů neživotných entit?
- Jaký slovní druh mohou mít slova končící na **telno**?
- Mohou jmenné tvary adjektiv plnit všechny funkce, které běžně adjektiva plní?
- Jak byste argumentovali pro adjektivní slovnědruhovou platnost slov jako **poslední, jiný, stejný**?
- Jak byste argumentovali pro/proti prepozicionální platnost(i) spojení **týkající se** a **směřující k/do/od**?